

Erfgoed in de 21ste eeuw

Vermaatschappelijking en vererfgoedisering

Limesdag Erfgoedhuis ZH 14 oktober 2022 Archeon

Riemer Knoop

Foto René Gerritsen

Foto René Gerritsen

首届中国大运河国际高峰论坛

The First Grand Canal of China International Summit

指导单位：联合国教科文组织文化遗产委员会
主办单位：中国新闻社 浙江省杭州市人民政府
承办单位：杭州市运河集团 中国新闻社浙江分社 杭州市旅游委员会 杭州

Foto Riemer Knoop

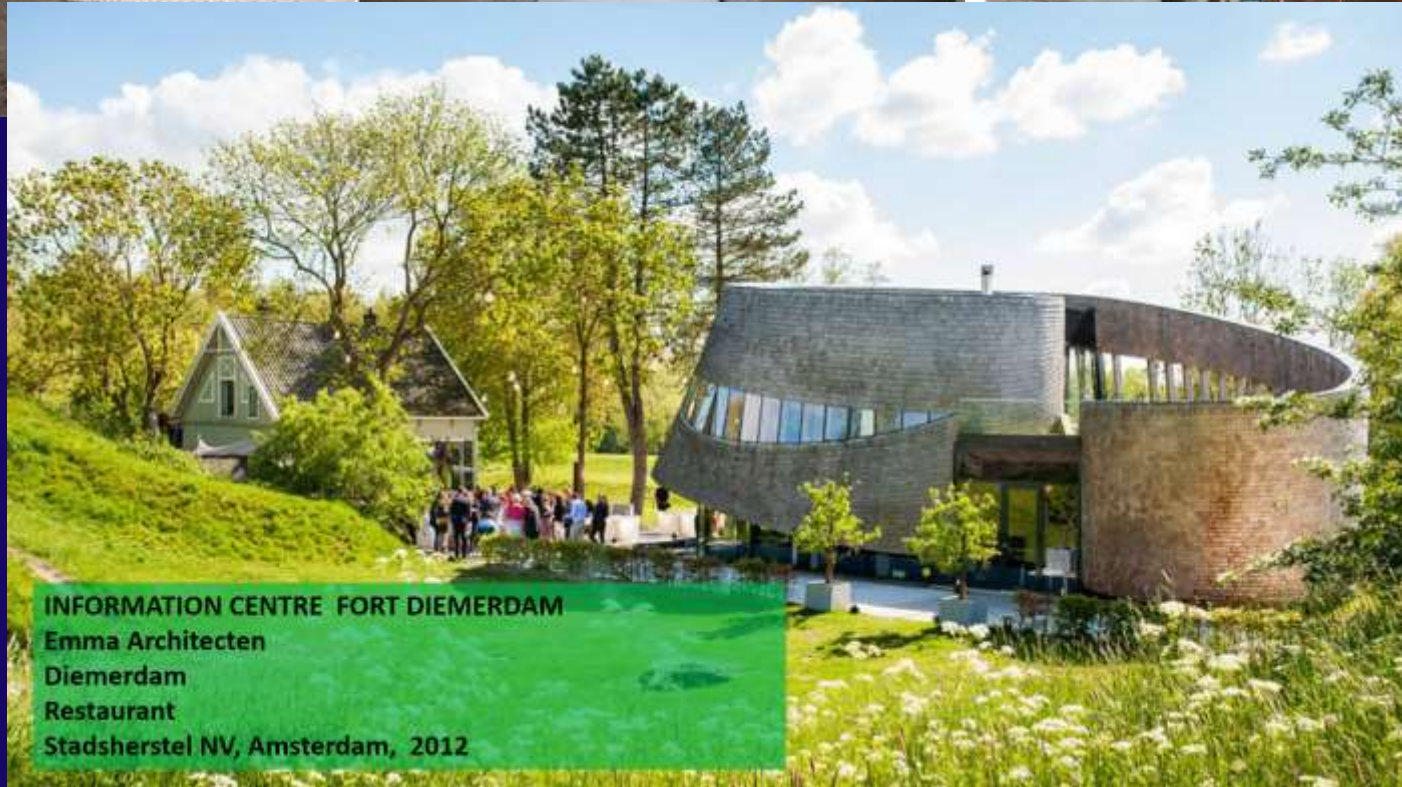
Invite artists to
intervene, adding
new layers

Erik Rietvelt,
RAAAF Atelier

Redesign it (Fort
Beemster) as a
wellness centre

Heritage Award 2016

INFORMATION CENTRE FORT DIEMERDAM
Emma Architecten
Diemerdam
Restaurant
Stadsherstel NV, Amsterdam, 2012

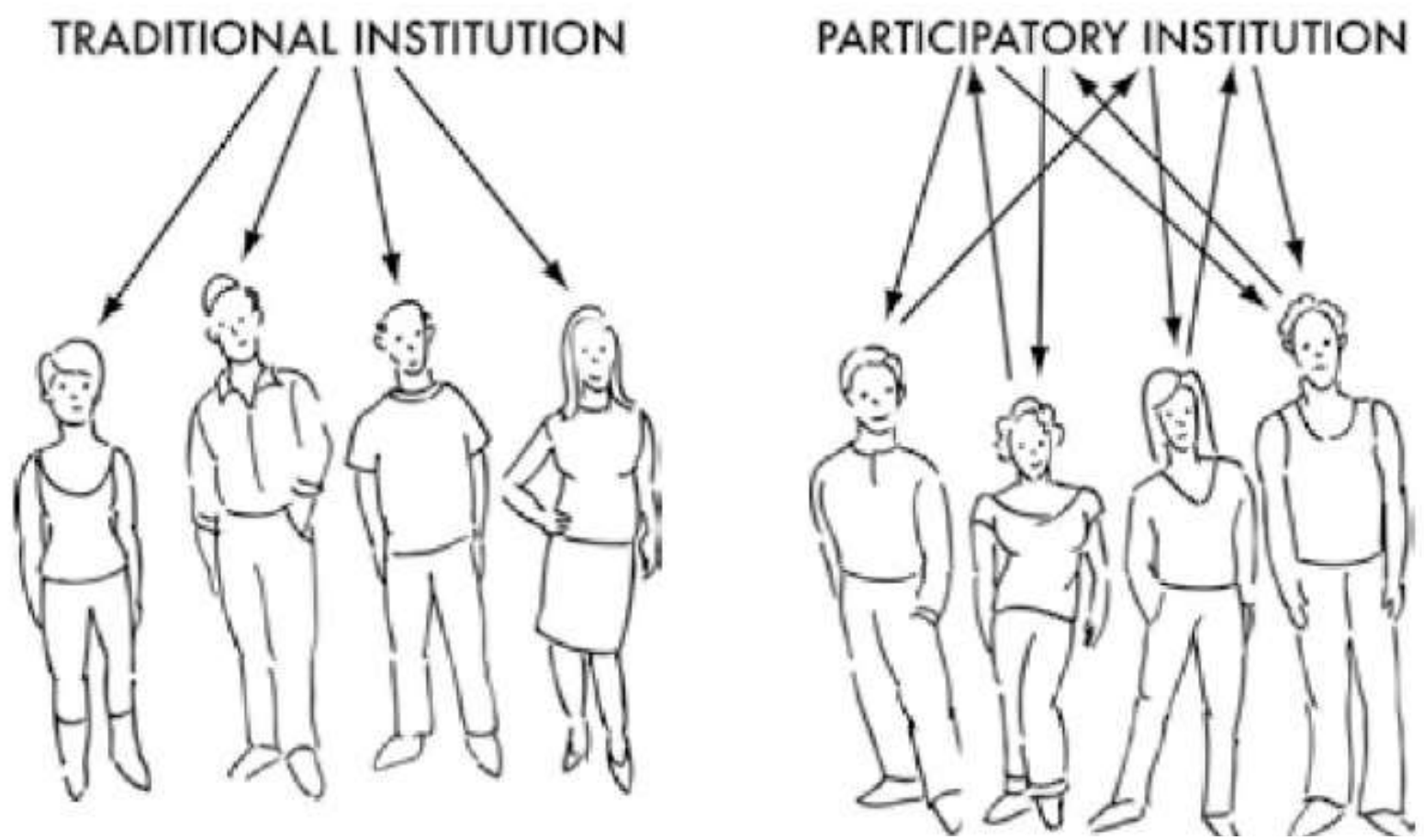

Foto Riemer Knoop

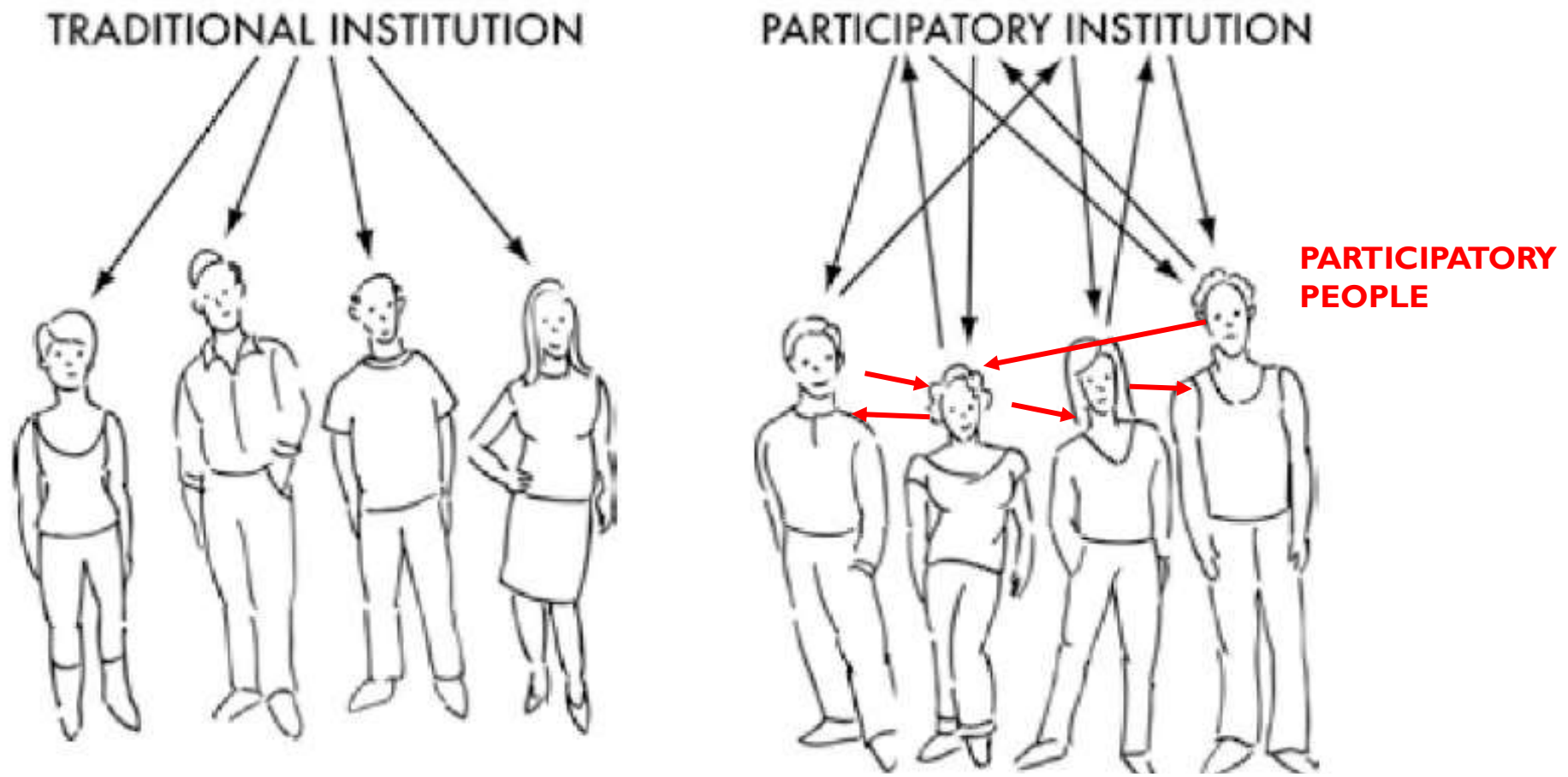
1. Participatie & Musea

Nina Simon, *The Participatory Museum* (Santa Cruz Calif., 2010)

Nina Simon, *The Participatory Museum* (Santa Cruz Calif., 2010)

Klop op het raam voor een praatje*

Museumdirecteare
ikwerk hier

vroeger in dit pand
↓
Door de oude houten vloering
* in de Hooftzaal
(+ in 6 zithoeke)

* Stedelijk
Museum
Schiedam

Foto Riemer Knoop

Foto Joop Reijngoud

UNESCO Recommendation on the PROTECTION and PROMOTION of MUSEUMS and COLLECTIONS Rio de Janeiro, June 2012 / Paris 2015

1. Global North vs. Global South
2. “We want our history back, now!”
3. Museums’ double foundation:
collections (what they have) and
processes (what they do for society)

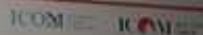

ICOM Kyoto 2019

25th ICOM General Conference

1-7 September

Museums as Cultural Hubs: The Future of Tradition

Proposed new museum definition: "Museums are democratising, inclusive and polyphonic spaces for critical dialogue about the pasts and the futures. Acknowledging and addressing the conflicts and challenges of the present, they hold artefacts and specimens in trust for society, safeguard diverse memories for future generations and guarantee equal rights and equal access to heritage for all people."

"Museums are not for profit. They are participatory and transparent, and work in active partnership with and for diverse communities to collect, preserve, research, interpret, exhibit, and enhance understandings of the world, aiming to contribute to human dignity and social justice, global equality and planetary wellbeing."

ICOM KYOTO 2019

Lithuania

ICOM 2019-2022

Crisis over
nieuwe
definitie
"museum"

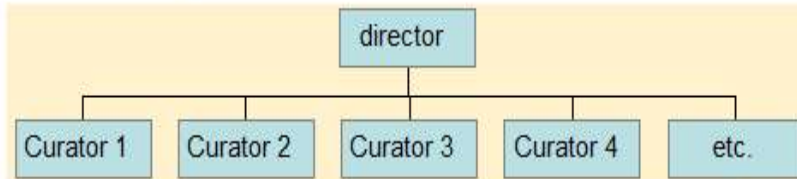
Evolving Purpose

ICOM
PRAGUE
2022

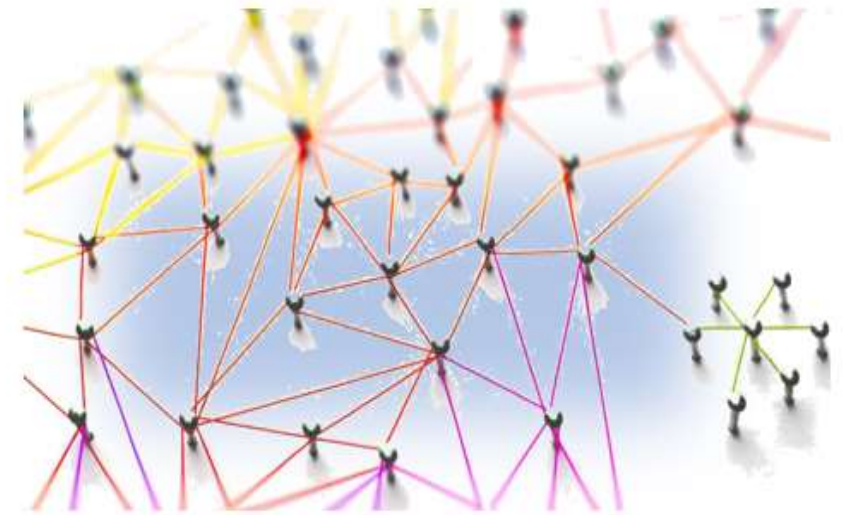
Collections-based Museum

Functions-based Museum

Engagement-based Museum

2. Erfgoed in Ruimte

Erfgoed als *sector*

- Bescherming en collectievorming
- Erfgoed als eindige, bedreigde voorraad
- Fixeren van materiële integriteit en authenticiteit
- Legitimatie door officiële wet- en regelgeving
- Experts selecteren cultuurhistorische waarden

Erfgoed als *factor*

- Onderhandeling en revitalisering
- Onderhandelbaar aspect in planvorming
- Behoud door herbestemming/herontwerp
- Erfgoed in context van marktontwikkeling/PPS
- Naast historische ook economische waarden

Erfgoed als *vector*

- Ontwikkeling en continuïteit
- Erfgoed als dynamisch en gelaagd concept
- Naast materiële ook immateriële aspecten
- Voorziet planvorming van context en inspiratie
- Identiteit en sociaal-culturele betekenis

Monument = object = bescherming

Morfologie = structuur = transformatie

Mentaliteit = immaterieel = inspiratie

De Ceuvel, tijdelijke broedplaats op vervuild
haventerrein Amsterdam Noord

Mentaliteit = immaterieel = inspiratie

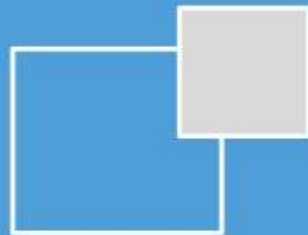

Mentaliteit = immaterieel = inspiratie

Een uitdijend repertoire

Erfgoed als **SECTOR**
Schaal: objecten

Erfgoed als **FACTOR**
Schaal: objecten in context

Erfgoed als **VECTOR**
Schaal: gebied/regio

WAARDESTELLING
(‘Cultuur van verlies’)

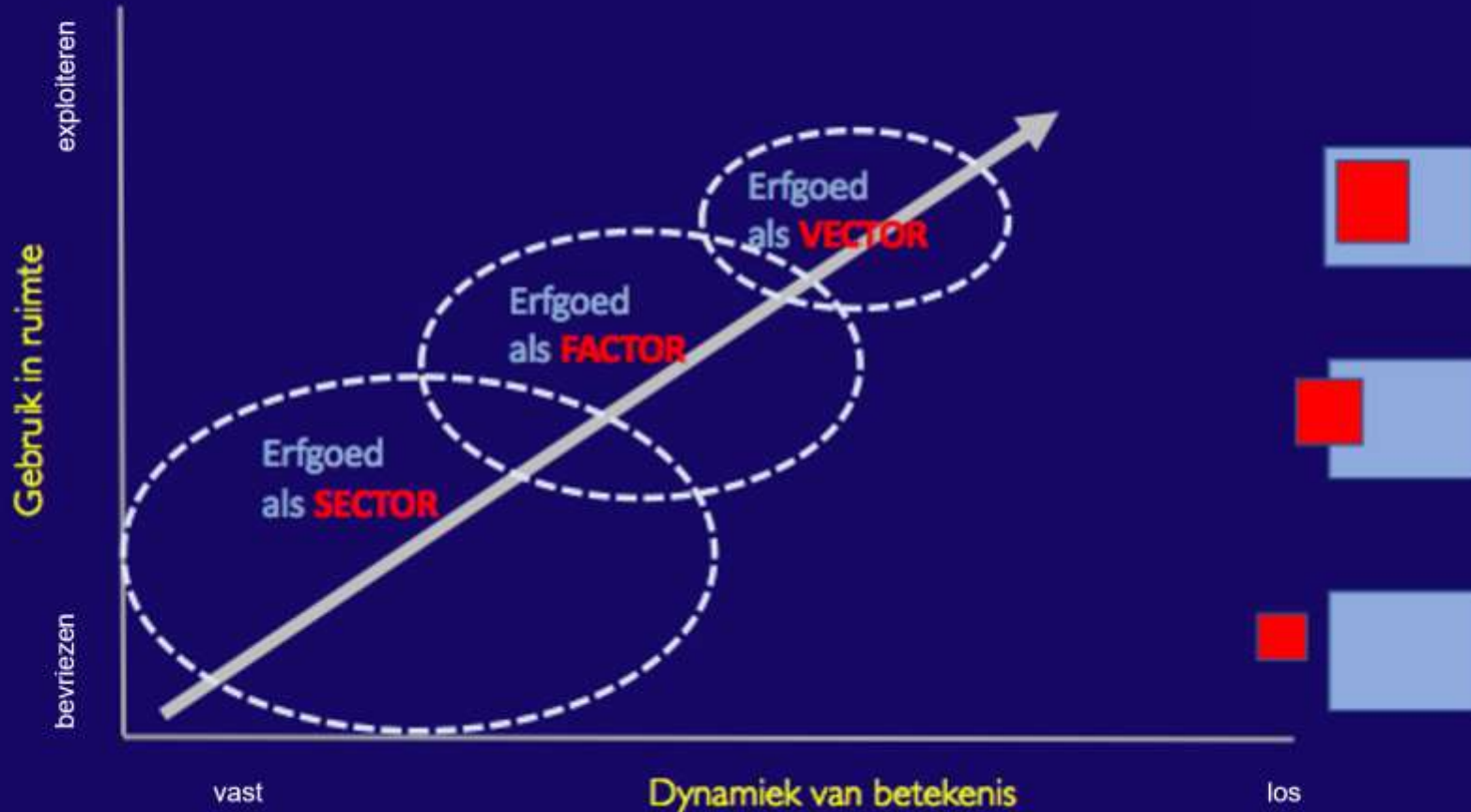

WAARDECREATIE
(‘Cultuur van profijt’)

3. Vermaatschappelijking

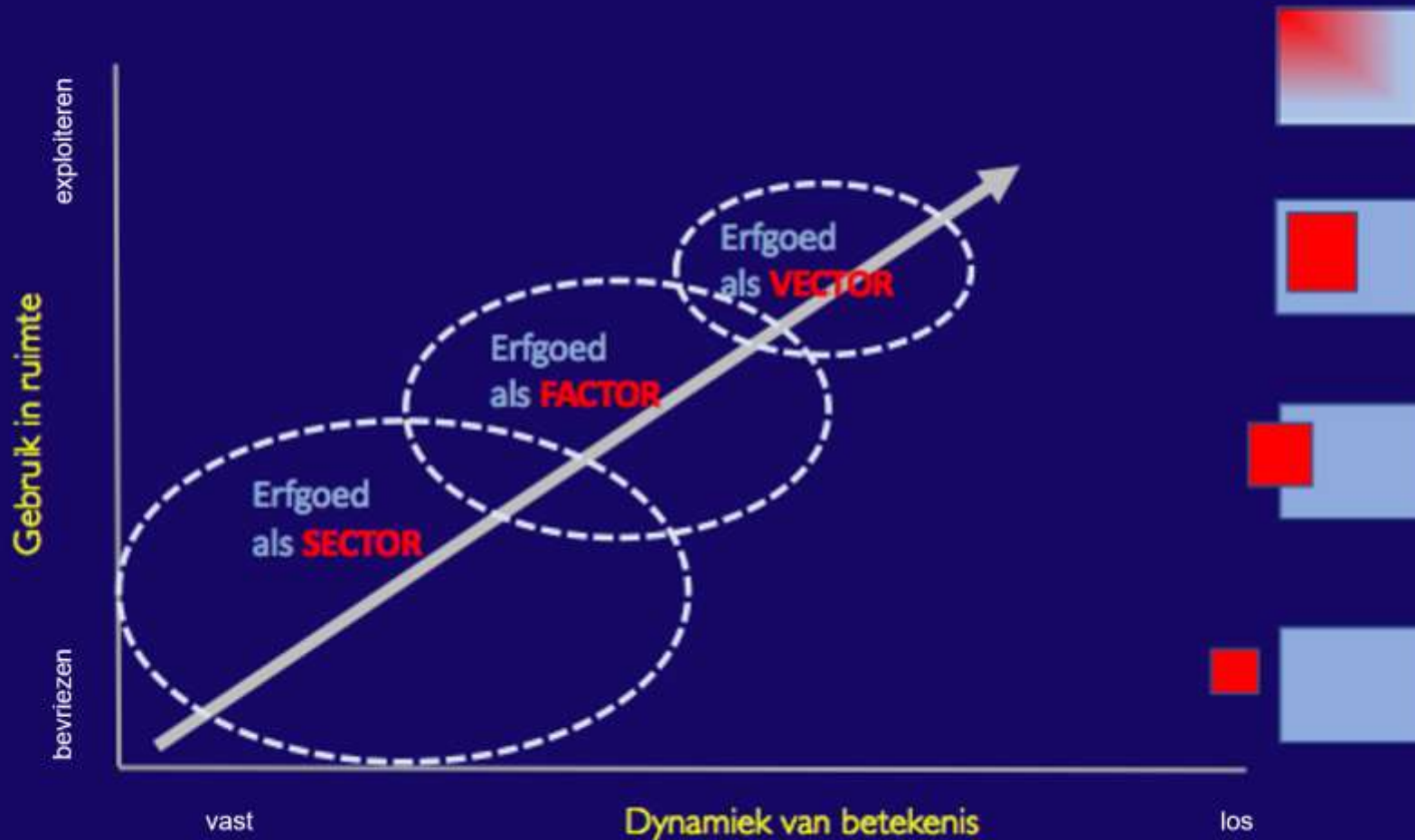

Benaderingen van de relatie erfgoed : ruimte*

* Naar: J. Janssen et al., *Karakterschetsen: nationale onderzoeksagenda Erfgoed en Ruimte: Deel 1: Kennisagenda*, RCE 2014

Benaderingen van de relatie erfgoed : ruimte*

- Waarden:
  - * nabijheid
  - * menselijke maat
  - * verbinding
  - * gelokaliseerdheid

- Alles is Anders-show
ander speelveld,
ander spel,
andere spelers

Erfgoed is...

**sporen uit het
verleden**

**Erfgoededucatie
doen we om...**

**over het verleden
te leren**

**Erfgoed heeft
betekenis...**

**omdat het ons
verleden
belichaamt**

Erfgoed is...	sporen uit het verleden	sporen uit het verleden waar mensen betekenis aan geven
Erfgoededucatie doen we om...	over het verleden te leren	van het verleden te leren en om historische vaardigheden te leren
Erfgoed heeft betekenis...	omdat het ons verleden belichaamt	omdat het ons verleden belichaamt en wanneer wij die betekenis geven

Erfgoed is...	sporen uit het verleden	sporen uit het verleden waar mensen betekenis aan geven	een proces
Erfgoededucatie doen we om...	over het verleden te leren	van het verleden te leren en om historische vaardigheden te leren	over de huidige maatschappij te leren
Erfgoed heeft betekenis...	omdat het ons verleden belichaamt	omdat het ons verleden belichaamt en wanneer wij die betekenis geven	wanneer wij die geven

	van statisch...	... naar ...	...dynamisch
Erfgoed is...	sporen uit het verleden	sporen uit het verleden waar mensen betekenis aan geven	een proces
Erfgoededucatie doen we om...	over het verleden te leren	van het verleden te leren en om historische vaardigheden te leren	over de huidige maatschappij te leren
Erfgoed heeft betekenis...	omdat het ons verleden belichaamt	omdat het ons verleden belichaamt en wanneer wij die betekenis geven	wanneer wij die geven

4. Consequenties

Recognizing the duty of ensuring the transmission to
future generations of the cultural and natural heritage ...

UNESCO World Heritage Convention 001972

*Official postcard of the UNESCO Chair on Heritage Futures at Linnaeus University.
Illustration: Pernilla Frid.*

*Progress Report UNESCO Chair on Heritage
Futures '17-'18, Kalmar 2018
<https://lnu.se/en/unescochair>*

Beleving/belevingswaarde

- Hoe gaan we om met *embodied cognition*?
- Welke opvattingen over de wereld kunnen betekenisvol gedeeld worden?
- Over wat voor beleving hebben we het eigenlijk in verband met 'erfgoed'?
- Beleving is een activiteit, geen ding

“We moeten ervoor waken om beleving in het archeologische domein te reduceren tot een passieve aanblik, waarbij wordt verteld ‘wat het is’. [...] Participatie in opgravingen en in de uitwerking van vondstmateriaal lijken bijzonder aantrekkelijk vanwege hun meervoudig zintuiglijke karakter.”

Jos Bazelmans, ‘Onderzoek, beleving en herinnering. De waarde van archeologische vindplaatsen: een verkenning’, *NAR* 70, 2020, 281-292.

The screenshot shows the website for 'west online tv radio'. The main navigation bar includes 'Nieuws', 'Sport', 'Team West', 'Cultuur', 'Weer', 'Dossiers', 'Podcast', and 'Spreektijd'. The 'NIEUWS' section features a headline: 'Romeins bouwwerk zorgt voor onrust in Voorburg: 'Wat voegt het toe?'' by Annemieke Ruggenberg, dated 26 augustus, 16:29, with a 5-minute read time. Below the headline is a photo of a park with a sign. The article text discusses the Forum Hadriani in Voorburg, a Roman city discovered in the 19th century, and the local museum's desire to honor it with a Roman building. A quote from the article reads: 'Bomen, groene weiden en een vijver. Park Arensburg in Voorburg is op het eerste oog een park als vele anderen. Mensen realiseren het zich niet, maar er ligt hier een complete Romeinse stad onder de grond', vertelt Marie-France van Oorsouw van Museum Swaensteyn. Het museum nam het initiatief voor het ontwerp van een zogenaamde 'putfolly', een Romeins bouwwerk dat bij de plek komt waar de put van de Romeinse stad is opgegraven. 'Er waren maar twee Romeinse steden in Nederland. Eentje ligt hier in Voorburg. We willen de geschiedenis graag eren en beter zichtbaar maken.' To the right, the 'Meest gelezen' section lists three articles: 'Altijd vrolijke Naoufel (6) in coma na aanrijding: 'De familie is er helemaal kapot van'', 'Hagenaar (19) meldt zich voor aanrijding met 6-jarige Naoufel, ook beschadigde auto gevonden', and 'Buurt aangereiden jongetje ontredder: 'Hoop dat ze dader snel vinden''. Below this is a 'SPREEKTijd' banner with the text 'WIL JIJ IETS AAN DE HELE REGIO VERTELLEN? KLIK HIER EN MELD JE AAN VOOR SPREEKTijd'. The 'Radio West' section features a 'Luister nu' button and a 'UIT!' sign with a play button icon and the time '10:00 - 11:00'. The 'Uitgelicht' section is partially visible at the bottom.

Community Archaeology in Rural
Environments – Meeting Societal
Challenges (CARE-MSoC)

ArcheoHotspots en CARE:
participatieve interfaces

 Beijing Tourism · Volgen
1 februari om 02:51 ·

On the occasion of the Chinese New Year, the creative team of "The Grand Canal in Beijing" has edited and integrated the performance and the multimedia material in 4K quality into 13 separate videos, which will be broadcast on all major media platforms one after another, in order to let people around the world enjoy this large-scale Beijing opera orchestral suite.

Riemer Knoop

Gordion Cultureel Advies

R.Knoop@chello.nl

Creative Commons 2022

[4.0 internationaal / Naamsvermelding-NietCommercieel-GeenAfgeleideWerken]

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

